

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมโรงแรม เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นลำดับต้นของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2561 อุตสาหกรรมโรงแรมได้สร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ให้สามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.9 สูงเป็นลำดับที่ 2 รองจากภาคการผลิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) นอกจากนี้อุตสาหกรรมโรงแรมยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการจ้างงานเป็นลำดับที่ 3 ของอุตสาหกรรมทั้งหมดที่อยู่นอกภาคการเกษตร โดยสามารถสร้างงานได้ร้อยละ 7.42 ในปีพ.ศ. 2561 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561b)

เมื่อพิจารณาเฉพาะในอุตสาหกรรมโรงแรม พบว่า โรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ได้มากถึงร้อยละ 82.96 ในขณะที่โรงแรมขนาดใหญ่สร้างได้เพียงร้อยละ 17.04 นอกจากนี้โรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมยังเป็นแหล่งรองรับการจ้างงานจำนวนมากถึงร้อยละ 84.84 ส่วนโรงแรมขนาดใหญ่สร้างงานได้เพียงร้อยละ 15.16 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2561)

ในปี พ.ศ. 2561 ประเทศไทยมีจำนวนโรงแรมทั้งสิ้น 24,391 แห่ง โดยภาคที่มีโรงแรมตั้งอยู่มากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาเป็นภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.4 และภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 20.4 หากพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีโรงแรมหนาแน่นมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สุราษฎร์ธานี ภูเก็ต และเชียงใหม่ ตามลำดับฐานข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561a)

ดังนั้น จากบทบาทที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมหน่วยงานภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการโรงแรมรายใหม่ด้วยการผลักดันให้เกิดการเริ่มต้นธุรกิจ (Business Start-up) (มูลนิธิสถาบันเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559) ผนวกกับแรงผลักดันจากนักวิชาการต่างๆ ที่พยายามนำเสนอข้อค้นพบในการศึกษาด้านผู้ประกอบการเพื่อก่อให้เกิดการเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการ (Cassar, 2014) แต่ก็ยังมีข้อถกเถียงกันถึงบทสรุปที่ไม่ชัดเจนของปัจจัยด้านทุนมนุษย์ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเด็นแรก จำนวนปัจจัยด้านทุนส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ โดย Ardichvili, et al. (2003) พบว่า ทุนส่วนบุคคลเป็นลักษณะเฉพาะที่ปรากฏในแต่ละบุคคล ซึ่งจะเอื้อประโยชน์

ต่อความสำเร็จของบุคคลและมีนักวิชาการต่างๆ ได้ศึกษาถึงทุนส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีทุนมนุษย์ ซึ่งพบว่า มี 2 ปัจจัยที่สำคัญต่อผู้ประกอบการ ได้แก่ การศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมาของผู้ประกอบการ เพราะความรู้และทักษะต่างๆ ที่ผู้ประกอบการได้รับทั้งจากการศึกษาและจากประสบการณ์ในการทำงานจะทำให้ผู้ประกอบการสามารถค้นพบโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจ (Davidsson and Honig, 2003; D. Y. Lee and Tsang, 2001) ซึ่งไม่เพียงแต่การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานเท่านั้นที่มีความสำคัญต่อการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการ แต่ปัจจัยด้านเพศ และอายุก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน โดย Nicholson, et al. (2005) และ Abou-Moghli and Al-Kasasbeh (2012) พบว่า ยิ่งเป็นเพศชายและมีอายุเพิ่มขึ้นจนถึง 50 ปี ยิ่งมีแนวโน้มที่จะเริ่มต้นธุรกิจ เพราะผู้ชายมีความกล้าเสี่ยงมากกว่าผู้หญิง และช่วงอายุที่เพิ่มขึ้นทำให้ผู้ประกอบการสามารถนำความรู้ และทักษะที่จำเป็นมาสร้างโอกาสในการเริ่มต้นธุรกิจได้

ประเด็นที่สอง คือ ความไม่สอดคล้องกันของผลการศึกษาเชิงประจักษ์ของนักวิชาการ เนื่องจากยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจน โดย Quan (2012) และ Ulvenblad, et al. (2013) พบว่าการศึกษาส่งผลต่อแนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการ ในขณะที่ Jaafar, et al. (2011) และ Ramos-Rodríguez, et al. (2012) พบว่า การศึกษาไม่มีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการเพราะความรู้และทักษะสามารถได้รับมาจากการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง นอกเหนือจากนั้นแล้วยังมีความขัดแย้งกันของผลการศึกษาในปัจจุบันประสบการณ์ในการทำงาน โดย Acedo and Jones (2007) และ Cassar (2014) พบว่า ประสบการณ์ในอุตสาหกรรมส่งผลต่อการเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการ ในทิศทางตรงกันข้าม Ástebro and Thompson (2011) และ Jaafar, et al. (2011) พบว่า ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องผ่านประสบการณ์ในอุตสาหกรรมเดียวกันกับธุรกิจ แต่ควรผ่านประสบการณ์ที่หลากหลายเพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ในอุตสาหกรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้กับการเริ่มต้นธุรกิจได้

ยิ่งไปกว่านั้น ปัจจัยด้านเพศก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ยังมีผลการศึกษาที่ไม่สอดคล้องเช่นกัน โดย Quan (2012) และ Ramos-Rodríguez, et al. (2012) พบว่า เพศส่งผลต่อแนวโน้มการแสวงหาโอกาสเป็นผู้ประกอบการ ในขณะที่ Mueller and Thomas (2001) และ Türker and Inel (2012) พบว่า เพศชายและหญิงมีแนวโน้มเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุผลของข้อถกเถียงที่ยังไม่มีบทสรุปที่ชัดเจนทั้ง 2 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทุนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ โดยทุนมนุษย์ที่ทำการศึกษาประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ

การศึกษาทวนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แต่มีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการวิเคราะห์เพื่อช่วยให้การตอบคำถามของการวิจัยมีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการทดสอบกับผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 ราย ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลาง จำนวน 78 ราย และผู้ประกอบการโรงแรมขนาดย่อม จำนวน 172 ราย ทั้งนี้ผลการวิจัยจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความเข้าใจถึงทวนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถนำข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมผู้ประกอบการโรงแรมรายใหม่ต่อไป

คำถามเพื่อการวิจัย

ทวนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วยอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทวนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทวนส่วนบุคคลกับขนาดของธุรกิจโรงแรม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ที่ได้รับทางด้านวิชาการ ข้อค้นพบที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนา หรือยกระดับความเข้าใจถึงทวนส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการโรงแรมให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น
2. ประโยชน์ที่ได้รับทางด้านปฏิบัติ ผลการวิจัยในครั้งนี้จะแสดงให้เห็นทวนส่วนบุคคลใดบ้างที่สำคัญ ควรส่งเสริมและมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนา ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ให้กับผู้กำหนดนโยบายภาครัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร คือ ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 647 ราย ฐานข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ
กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการโรงแรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 250 ราย
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ใช้พื้นที่ในการศึกษา คือ จังหวัดเชียงใหม่
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึง วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2562
4. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาทวนส่วนบุคคลที่สำคัญของผู้ประกอบการโรงแรม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 (H1) : ทวนส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจโรงแรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้านายตนเองด้วยการเริ่มต้นทำธุรกิจของตนเองด้วยการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจ
2. อุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาคการท่องเที่ยว หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีความสำคัญกับการสร้างความสะดวกสบาย ความประทับใจให้เกิดแก่นักเดินทางในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว โดยจะเน้นการบริการด้านที่พัก และบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มเป็นหลัก
3. โรงแรม หมายถึง สถานที่ประกอบการเชิงการค้าที่ผู้ประกอบการจัดตั้งขึ้นโดยมีพระราชบัญญัติโรงแรม เพื่อให้บริการห้องพักชั่วคราว
4. โรงแรมขนาดกลาง หมายถึง โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักให้บริการทั้งหมดระหว่าง 60 ถึง 149 ห้อง
5. โรงแรมขนาดย่อม หมายถึง โรงแรมที่มีจำนวนห้องพักให้บริการไม่เกิน 59 ห้อง
6. ทวนส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่ปรากฏให้เห็นในแต่ละบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในอาชีพ โดยจะเอื้อประโยชน์ต่อความสำเร็จในการเริ่มต้นธุรกิจ